

УДК 37.016.091.39:793.3:[004

*Святослав ЛИМАРЬ, магістр
хореографії, аспірант Полтавського
національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка (науковий керівник –
доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри хореографії
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
Тетяна БЛАГОВА)*

АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ

У статті досліджена класифікація засобів інформаційно-комунікаційних технологій, в основі якої пріоритетні завдання (освітні, культурні та виховні), які вирішує вчитель хореографії. Проаналізовані групи поділено на типи (із використанням комп'ютера і без використання комп'ютера) та категорії (за допомогою Інтернету та без Інтернету). Інформаційно-комунікаційні технології, як частина інноваційної освіти, сприяють ефективному навчанню, розвитку та вихованню, підвищенню зацікавленості й мотивації учнів до занять, їх застосування є невід'ємною частиною професійної діяльності вчителя хореографії.

Ключові слова: хореографія, інформаційно-комунікаційні технології, вчитель хореографії, культура.

Тема застосування інформаційно-комунікаційних технологій мало розроблена у науковій літературі. Про роль ІКТ та значення його у формуванні хореографічних занять написано декілька статей. Так, у своїх дослідженнях Н. Вишневська, Л. Данильчук, О. Воронкіна, О. Замошнікова, І. Захарова, Г. Швачич визначили сутність поняття «інформаційно-комунікаційні технології» (Вишневська, 2014; Замошнікова, 2008; Захарова, 2003; Швачич та ін., 2017); В. Данилюк, Д. Рождественська, В. Трайнев, Г. Шиліна досліджували проблеми застосування інформаційних технологій у гуманітарних науках (Трайнев В., & Трайнев, И., 2008); Н. Кононенко, З. Савченко, О. Харченко – у природничих науках (Кононенко, 2009); М. Жалдак, В. Мельніченко, Н. Морзе, В. Сумський – на уроках фізико-математичного циклу (Морзе, 2004); Т. Крамаренко, В. Назаренко, Ю. Юрчук – у підготовці фахівців у вищих закладах освіти (Назаренко, 2016); О. Аксьонова, А. Дубінчук, О. Кузнецов, К. Сергієнко – на уроці фізичної культури (Дубінчук, 2001). Проте, сучасний стан використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності вчителя хореографії розкрито не достатньо.

Мета публікації – розробити класифікацію засобів інформаційно-комунікаційних технологій, які використовуються у процесі хореографічного виховання; виявити особливості їх застосування у професійній діяльності вчителя хореографії.

Сьогодні в освітній процес впроваджується усе більше новітніх технологій, зокрема до них відносяться інформаційні та комунікативні, які сприяють появі нових, більш технічних форм та засобів навчання, як у реальному так і у віртуальному освітньому середовищі. Основним призначенням таких технологій є сприйняття базової виховної та навчальної інформації з повсякденним урахуванням потреб та певних особливостей здобувача освіти, не беручи до уваги місце навчання та відстань між студентом та інформативним ключем, тобто самим хореографом. Саме освітні технології займають першочергове місце в розвитку хореографічної освіти, адже вони дозволяють майбутнім здобувачам повної освіти володіти усіма необхідними рівнями сформованості та знати як правильно використовувати комунікативні та інформаційні компетентності [5, с. 10].

Прикладом першочергового значення може бути документ, який був затверджений Європейською комісією, в якому було визначено, що цифрова компетентність викладача є основною з усіх освітніх компетентностей, і саме вона сприяє в подальшому створенню певних здатностей навчатись впродовж усього подальшого життя, зокрема у країнах Європейського союзу та розвинених країнах великого та малого світу. Підґрунтям усієї системи компетентностей є цифрова компетентність, до неї відноситься мова викладання, культурна обізнаність вихователя чи вчителя, вміння вчитися самого здобувача освіти, математичний аспект та багато іншого, вони належать до компетентностей 21-го століття [1, с. 55].

Якщо розглядати комунікаційну та інформаційну компетентність, то тут слід знати, що більшість науковців завжди визначали це як сукупність умінь, навичок та знань, завдяки опануванню якими люди могли здійснювати щось нове, наприклад, створювати новітні веб-дизайни, презентації, графічні програми, інформаційні онлайн-бібліотеки та різні сайти. Також інформаційно-комунікаційну компетентність було визначено базовою для організації економічного співробітництва. Саме вони виявили, що основою цієї компетентності є інтерактивне використання новітніх інноваційних засобів та вміння правильного функціонування в соціумі. Інформаційна та комунікаційна компетентність у вчителя з хореографії зазвичай формується через спілкування рідною мовою з викладачами або спілкування іноземними мовами. Нерідко вихователі можуть звернутися у своїх навчальних проектах до цифрової компетентності для організації своєї роботи, саме вона нерідко показує рівень кваліфікації та обізнаності як і вихователя так і здобувачів освіти [3, с. 110].

Ключовими компетентностями вчителя з хореографії можуть бути координовані введення проектів, які є багатовимірними та багатофункціональними у своєму прямолінійному значенні, оскільки вони надають пряму можливість брати участь у багатьох соціальних та культурних галузях, вносячи величезну внесок у розвиток суспільства. Але нерідко в сучасному світі можна побачити, що, нажаль, поза увагою залишається можливість формування комунікаційної та інформаційної компетентності у процесі підготовки майбутніх хореографів. Дана компетентність потребує створення відповідного комунікаційного та інформаційного середовища задля професійного та якісного проведення занять [7, с. 23-24].

Компетентність педагогів у сфері хореографії можуть визначати готовність і здатність педагога самостійно та відповідально пристосовуватись до

певного середовища і правильно використовувати усі ті технології, які були набуті ним у процесі створення своєї професійної майбутньої діяльності.

У кожного хореографа - педагога існують власні методи та підходи для використання своїх інформаційних та комунікаційних компетентностей, такими є методи акцентування уваги на знаннях та вміннях, навичках в роботі з даними технологіями, які є необхідними для ведення конкретної діяльності, спрямованої на розвиток суспільства [6, с. 123].

До основних формувань інформаційних та комунікаційних компетентностей майбутнього хореографа або теперішнього викладача освіти є оформлення та підготовка методичних, навчальних, звітних, наочних та інших матеріалів засобами певних інформаційних, комунікаційних компетентностей і технологій [6, с. 77].

Діяльність хореографа включає такі види роботи:

1. Проведення занять з хореографії;
2. Підготовка до занять з хореографії;
3. Робота в залі, яка включає в себе створення необхідних умов для реалізації завдань: відповідні умови для дотримання санітарно-гігієнічних норм і техніки безпеки, наявність технічних засобів навчання і засобів наочності;
4. Активна або пасивна участь в педагогічних форумах (збори, наради);
5. Робота з батьками;
6. Позакласна робота з хореографії;
7. Індивідуальна робота з учнями;
8. Розробка програм, підготовка звітних документів;
9. Підвищення кваліфікації [2, с. 230].

Перераховані напрями хореографічної діяльності можна розділити на два види:

– пов'язані з організацією навчання учнів (організацією і режимом хореографічної діяльності);

– пов'язані з удосконаленням освітнього процесу (технічне забезпечення підвищення ролі дидактичного матеріалу, розвиток творчих здібностей та інших психічних функцій) [3, с. 46].

Застосування хореографом інформаційно-комунікаційних технологій для розв'язання педагогічних завдань говорить про високу майстерність вчителя і, в свою чергу, високий рівень професіоналізму.

Особистісний та орієнтований підхід має бути спрямований на розвиток та формування майбутніх хореографів як особистості та індивідуума. Саме такий підхід буде сприймати у майбутньому кожен здобувач хореографічної освіти, бо цей підхід визначає хореографа як суб'єкта власного становлення професійної діяльності шляхом формування інформаційних та комунікаційних компетентностей [9, с. 38].

Технологічність постановки цілей дає змогу діагностувати рівень сформованості компонентів інформаційно-комунікаційної компетентності (мотиваційного, когнітивно-операційного, оцінювально-рефлексивного). Авторська технологія передбачає поетапну підготовку майбутніх хореографів, спрямовану на формування в них інформаційно-комунікаційної компетентності. Процес упровадження розробленої технології має проходити поетапно [8, с. 310]. Тому, нами було виокремлено такі етапи упровадження розробленої технології формування в майбутніх хореографів інформаційно-комунікаційної

компетентності: мотиваційний, когнітивно-операційний, оцінювально-рефлексійний. На першому етапі, мотиваційному, відбувається розвиток та поглиблення зацікавленості професією хореографа, умінь аналізувати та розв'язувати професійні задачі, розвиток загальної технології професійної підготовки засобами ІКТ, самоаналіз себе та своєї діяльності. На даному етапі майбутні хореографи вчать виділяти професійні проблеми, аналізують проблемні ситуації, виокремлюють основні суперечності, визначають мету та основні можливості ІКТ у роботі хореографів, обирають форму представлення кінцевого продукту.

Отже, усі етапи розроблення технологій спрямовані на формування у майбутніх хореографів інформаційних та комунікаційних компетентностей. У процесі такої фахової підготовки засобами компетентностей можуть бути виявлені в учнів такі показники: наявність професійної спрямованості, інтерес до майбутньої професії, розуміння значущості і потреби в оволодінні професією. Усе це може дозволити вправно оцінити діяльність хореографа, розвиток його професійної активності, рівень сформованості у майбутніх викладачів інформаційно-комунікаційних компетентностей. Аналіз наукової літератури надав можливість теоретично обґрунтувати усі вищезгадані думки про технологію формування в майбутніх хореографів інформаційних та комунікаційних компетентностей. Чітка сформованість інформаційно-комунікаційних компетентностей, які були теоретично обґрунтовані і розроблені згідно усіх зазначених та нормованих технологій (мотиваційний, когнітивний та технологічний), в подальшому будуть використані вчителями з хореографії для формування в учнів комунікаційних та інформаційно-технологічних компетентностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України: метод. рекомендації / [В. Ю. Биков, О. В. Білоус, Ю. М. Богачков та ін.]; За заг. ред. В. Ю. Бикова, О. М. Спіріна, О. В. Овчарук. Київ : Атіка, 2010. 88 с.
2. Пехота О. М., КікTENKO А. З., Любарська О. М. та ін. Освітні технології : навч.-метод. посібник / за заг. ред. О. М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2001. 256 с.
3. Романі Дж. Стратегії сприяння розвитку. Електронні компетенції в наступному поколінні професіоналів: Європейські та міжнародні тренди: Відділ зв'язку та інформаційних технологій.
4. Сучасний танець в Україні. URL: www.ukrdance.com.ua (дата звернення: 20.07.2022).
5. Уваров Ф. Ю. Новые информационные технологии и реформа образования. Информатика и образование. 1994. № 3. С. 3–14.
6. Формування інформаційно-комунікаційних компетентностей у контексті євроінтеграційних процесів створення інформаційного освітнього простору : посібник / О. В. Білоус, О. О. Гриценчук, І. В. Іванюк, О. Є. Кравчина, М. П. Лещенко, І. Д. Малицька, Н. В. Морзе, О. В. Овчарук, Д. Б. Рождественська, Н. В. Сороко, Л. І. Тимчук, В. А. Ткаченко, М. А. Шиненко, А. В. Яцишин. Київ : Атіка, 2014. 212 с.
7. Якість освіти та навчання. Європейський центр. Розвиток професійного навчання, 2011. С. 23–24.

8. European Union. Key Competencies for Lifelong Learning. Recommendation of the European Parliament and to the Council of 18 December 2006 (2006/962/EC). Official Journal of the European Union. 2006. 30 December. p. 394.

9. Ferrari A. Digital Competence in Practice: An Analysis of Frameworks. – European Commission Joint Research Center. Institute of Prospective Technologies Studies.: European Union, 2012. 92 p.